

## PLANTEFOKUS

# Biodynamiker forbedrer sandjord

**Skånsom jordbehandling, biodynamisk kompost, kløvergræsudlæg og rotationsgræsning giver nyt liv i sandjord.**

AF KAJ LUND SØRENSEN

Gennem sædskifte, rotationsgræsning og anvendelse af de biodynamiske dyrkningsmetoder udvikles en jordstruktur, der har vist sig at være et godt grundlag for sunde livskraftige planter og et godt udbytte.

Uanset om der har været længere tørkeperioder, er der ikke vandet, og alligevel har udbyttet været tilfredsstillende. Når dette lader sig gøre, kan det henføres til en sund og humusrig jord i balance, som igen giver planter i balance.

Sådan lød det i et indlæg fra Karl Henning Mikkelsen på Økologikongressen i Vingsted.

## Store forskelle

Han driver 34 hektar ved Brande, hvor jordbunden helt ned på markniveau er en blan-

ding af sandjord og morjord på gammel mosebund, og han oplever det som en stor udfordring at dyrke afgrøder på marker, hvor der er så stor variation i jordkvaliteten.

Produktionen består af grøntsager som gulerødder, pastinak, persillerødder, selleri og lidt porrer samt lidt større arealer med korn og kartofler.

Fra 1998 og frem til 2005 dyrkede Karl Henning Mikkelsen jorden økologisk.

- Dengang var der stor forskel på de kartoffelplanter, der stod på morjord, og de planter, der voksede i sandjord. De sidste trivedes ikke så godt, og planterne var markant mindre – også selvom de fik gylle, forklarede han.

## Mindre tørkefølsomhed

I 2005 tog han de biodynamiske metoder i brug, og i dag er forskellen mellem markerne stort set forsvundet, og alle planter klarer sig rigtig godt på den humusrige jord, som er fyldt med kolloider, der opbevarer næringen i jorden og frigiver den til planterne, når de har brug for den.

- En sund og humusrig jord er mindre følsom for tørke, og en plante i balance kan undvære vand over en længere periode, fremhævede han.

Jordens evne til at optage nedbør og holde på vandet er forbedret, og der er en væsentlig reduktion i erosion ved voldsomme regnskyl.

- Jeg afleverer en jord til mine efterkommere, der er mere frodig, end da jeg startede, men der er stadig meget at arbejde med. Ikke al jorden er så god som den kan blive – slet ikke – det er en stadig proces i udvikling tilføjede Karl Henning Mikkelsen. Han tillægger det stor betydning, at se på og afprøve dyrkningsformer hvor der i højere grad arbejdes på naturens præmisser.

## Længere vækstperiode

Humusdannelsen og balancen i jorden fremmes i høj grad ved anvendelse af kompost og de biodynamiske præparater.

- Når planterne vokser i den velbalancerede, humusrige jord kan de klare sig rigtig godt i tørre perioder. Kålen - for eksempel – ligesom sover i tørre

perioder. Når der kommer vand, vokser de til gengæld meget hurtigt.

- Kartofflerne er i dag også langt mere resistente over for skimmel og får derved en betydelig længere vækstperiode, understregede biodynamikeren.

## Humuspræparat

Et af de præparater, der anvendes i den biodynamiske dyrkning, er humuspræparatet. Præparatet fremstilles ved at fylde kohorn med frisk komøg af en bestemt kvalitet, nedgrave dem i jorden vinteren over og tage dem op igen i det tidlige forår. Der vil da under de rette betingelser være sket en forvandling af materialet til nu at være en velduftende, nærmest aromatisk duftende masse, som tages ud af kohornet, røres op i vand og spredes på marken, primært om foråret. Præparatet virker ifølge Karl Henning Mikkelsen stærkt fremmende på jordstrukturen og stimulerende for planternes indtag af næring.

- Ud over samarbejdet med

danske biodynamiske avlere har rejser til Tyskland og især Australien været til stor inspiration for mit arbejde med jorden, tilføjede han.

## Kvalitet vigtigere end kvantitet

Henning Mikkelsen arbejder med jorden ud fra et helhedssyn. Det betyder, at størrelsen af udbyttet ikke nødvendigvis har første prioritet. Det har derimod afgrødens kvalitet og ansvar i forhold til kunden.

- Kunden må kunne have tillid til, at vi som avlere har gjort, hvad vi kunne for at fremstille den bedst mulige kvalitet samt hensynet til jorden og livet i jorden.

- Derudover har jeg et ønske om at samarbejde med de kræfter, som ligger uden for de fysiske rammer, men som jeg opfatter og medtager i mine overvejelser, som var de gjort af fysisk stof. Vi kan kalde dem for Universets skabende kræfter pointerede han.

## Lavere kornudbytter

- Udbyttet på mine kornmarker kan ikke konkurrere med udbyttet på konventionelle

marker. Men når det gælder rodfrugter og kartofler med videre vil jeg tro, jeg høster de samme mængder pr. hektar, som andre landmænd – også de konventionelle, men med den forskel at mine afgrøder er dyrket uden at belaste naturen, og at de er af en helt anden kvalitet, vurderer den midt-vestjyske landmand.

## Intensiv græsmarkspleje

Gødning til komposten kommer fra en besætning på 20 Simmenthalere. De græsser i rotation på relativt små arealer, hvor der skiftes med tre-fire dages mellemrum, så markerne skånes mest muligt. Karl Henning Mikkelsen gør en del ud af græsmarkens pleje ved afslåning med mulchmaskine og udjævning af kokasser med jævne mellemrum.

- Dette er stærkt medvirkende til at fremme humusindholdet i jorden og til at give en ensartet vækst i græsmarken, fremhævede han.

kls@effektivtlandbrug.dk  
telefon 61 20 96 67



- En sund og humusrig jord er mindre følsom for tørke, og en plante i balance kan undvære vand over en længere periode, siger Karl Henning Mikkelsen, landmand ved Brande. (Fotos: Karl Henning Mikkelsen)

- Mine kornudbytter kan ikke konkurrere med udbyttet på konventionelle marker, men når det gælder rodfrugter og kartofler med videre vil jeg tro, jeg høster de samme mængder pr. hektar som andre landmænd, vurderer Karl Henning Mikkelsen, som henter inspiration til sit arbejde med jorden på rejser i blandt andet Australien og Tyskland.